

KONTROLA OSOBNÍHO AUTOMOBILU PŘED JÍZDOU

Při obchůzce vozidla před jízdou sledujeme:

- samovolný nežádoucí únik oleje, paliva, chladicí nebo brzdové kapaliny
- závady na kolech a pneumatikách (poškození disku, podhuštěná pneumatika apod.)
- čistotu skel, zpětných zrcátek, světel, odrazek a registrační značky
- funkčnost vnějšího osvětlení vozidla, zadní brzdová světla kontrolujeme např. u zdi
- po otočení klíčkem do polohy 1 ve spínací skřínce zkontrolujeme kontrolky, zda svítí a po nastartování musí zhasnout
- jiné poškození vozidla

Prohlídkou v motorovém prostoru kontrolujeme a dle potřeby doplňujeme:

- množství oleje v motoru
- množství chladicí kapaliny
- množství brzdové kapaliny
- množství vody v ostřikovači skel a světlometů
- napnutí klínového řemene
- množství elektrolytu v akumulátoru, jeho upevnění, čistotu a pevnost svorek

Kontrola tlaku vzduchu v pneumatikách a kontrola hloubky drážek dezénu pneumatik

Na kolech (i náhradní kolo) vozidla kontrolujeme:

- neporušenost disku kola a jeho řádné upevnění kovovými šrouby
- neporušenost pneumatiky a přítomnost cizích těles v jejím vzorku
- hloubku vzorku na běhounu pneumatiky (minimálně 1,6 mm - indikátor TWI, v období od 1.11. do 31.3. zimní pneu /příp. označené M+S/ hloubka dezénové drážky min. 4 mm na všech kolech, u mopedů min. 1mm)
- nahuštění (měříme tlakoměrem na studených pneumatikách):
 - vyšší** než předepsaný tlak (přehuštění) způsobuje značné zhoršení pružící schopnosti (daleko více jsou namáhány tlumiče, pohyblivé části náprav a řízení, pneu se sjíždí ve střední části)
 - nižší** než předepsaný tlak (podhuštění) způsobuje "plavání" vozu, přední kola reagují na pohyb volantu se zpožděním, pneu se sjíždí na okraji
 - správný** tlak (předepsaný výrobcem vozidla - uveden např. na víčku u nádrže) zaručuje optimální kontakt s vozovkou, jízdní vlastnosti, chrání pohyblivé části náprav a řízení před opotřebením, je důležitým předpokladem dlouhé životnosti pneumatik

Postup při výměně kola

- u vozidla (stojí-li na vozovce) zapneme výstražná směrová světla a označíme vozidlo výstražným trojúhelníkem /v obci dle situace, mimo obec min. 50m, na dálnici a silnici pro motorová vozidla min. 100m/
- vozidlo zajistíme parkovací brzdou a zařazením 1. rychlostního stupně (popř. zajistíme klínem nebo jiným způsobem)
- připravíme rezervní kolo, zvedák a klíč na demontáž kolových šroubů
- před zvednutím nápravy povolíme kolové šrouby poškozeného kola
- zdvihneme vozidlo do potřebné výšky (umístění zvedáku pod vozidlo dle pokynů výrobce)
- zcela vyšroubujeme kolové šrouby a sejmemo poškozené kolo z nápravy vozu
- nasadíme rezervní kolo a lehce utáhneme kolové šrouby (šrouby utahujeme křížem)
- vozidlo spustíme na zem
- plně dotáhneme kolové šrouby
- pneuměříčem zkontrolujeme tlak v pneumatice nasazeného kola, popř. jej upravíme na předepsanou hodnotu - musí být nahuštěna na nejvyšší tlak
- uklidíme poškozené kolo, pomůcky, nářadí a výstražný trojúhelník do vozidla
- po ujetí cca 10-15 km zkontrolujeme dotažení kolových šroubů

Kontrola množství oleje v motoru a způsob jeho doplňování

Kontrolu oleje v motoru provádíme pomocí měrky, která je zasunuta na boku klikové skříně. Kontrola se provádí, je-li motor v klidu nebo alespoň 3 minuty po jeho zastavení na rovné ploše. Před vlastním měřením měrku otřeme. Není-li olej ve vyznačeném rozsahu mezi ryskami měrky, doplníme jej po otevření plnicí zátky zvláštním otvorem v horní části motoru. Používáme zásadně motorový olej dle doporučení výrobce vozidla.

Časové intervaly pro výměnu oleje v motoru jsou předepsány výrobcem vozidla a jsou závislé na druhu motoru, podmínkách provozu a druhu používaného oleje (benzínový motor asi 15000km, naftový asi 10000km). S výměnou oleje se vyměňuje olejový filtr.

Signalizace správné činnosti dobíjení akumulátoru a mazání motoru řidiči vozidla a signalizace případných projevů poruch během jízdy vozidla.

Dobíjení akumulátoru (červená kontrolka se symbolem akumulátoru):

Rozsvítí se po zapojení elektrických obvodů klíčem spínací skřínky. Po nastartování motoru a mírném zvýšení otáček musí zhasnout, tím je signalizována správná funkce dobíjecí soustavy akumulátoru. Lze nouzově dojet.

Poruchy:

kontrolka se nerozsvítí - prasklá žárovka

kontrolka svítí i při vyšších otáčkách motoru

- málo napnutý nebo prasklý klínový řemen

- závada na alternátoru nebo regulátoru napětí

Mazání motoru (červená kontrolka se symbolem olejníčky)

Rozsvítí se po zapojení elektrických obvodů klíčem spínací skřínky. Po nastartování motoru a mírném zvýšení otáček musí zhasnout, tím je signalizována správná funkce mazání motoru.

Poruchy:

kontrolka se nerozsvítí - prasklá žárovka

jestliže se za jízdy rozsvítí červená kontrolka mazání, musíme neprodleně zastavit vozidlo i motor! Hrozí vážné poškození ("zadření") motoru. Po nouzovém zastavení zkontrolujeme měrkou množství oleje v motoru, v případě potřeby olej doplníme a znovu zkontrolujeme. Svítí-li kontrolka mazání běžícího motoru nadále, jde o vážnou závadu a motor okamžitě vypneme! Vozidlo musí být odtaženo do odborného servisu k opravě

Kontrola a ošetřování kapalinové chladicí soustavy vozidla, signalizaci teploty chladicí kapaliny řidiči a postup, došlo-li k přehřátí motoru (např. při dlouhém couvání nebo popojíždění v koloně.

- čistota chladiče

- těsnosti chladicího systému

- množství chladicí kapaliny v soustavě (doléváme pouze destilovanou vodu a nemrznoucí směs)

- napnutí a stav klínového řemenu (pohonu čerpadla chladicí kapaliny)

-před začátkem zimního období necháme včas zkontrolovat celkový stav chladicího systému a mrazuvzdornost chladicí směsi

- je dnou za tři roky pravidelná výměna celého objemu chladicí kapaliny (čistota chladiče)

Kontrola množství brzdové kapaliny a její doplnění. Co signalizuje rozsvícení kontrolky brzdového systému na přístrojové desce řidiče?

Náplň brzdové soustavy tvoří brzdová kapalina s vysokým bodem varu, aby byla schopna odolávat vysokým teplotám (plyn je stlačitelný!!!). Jejím zásobníkem a kontrolním místem je nádoba brzdové kapaliny s plnicím otvorem. Hladina brzdové kapaliny v nádržce musí být mezi min a max !!! Některá vozidla jsou vybavena čidlem kontroly hladiny brzdové kapaliny a její pokles je signalizován rozsvícením červené kontrolky na přístrojové desce. Úbytek doplníme kapalinou předepsanou výrobcem vozidla na maximální množství. Častý úbytek signalizuje netěsnost brzdové soustavy! Závadu je nutné urychleně odstranit!! Nutnost vyměňovat brzdovou kapalinu dle požadavku výrobce, protože přichází v nádobce do styku s ovzduším a vstřebává vzdušnou vlhkost. Ta se při vysokých teplotách vypařuje a výsledkem je zavzdušnění brzdové soustavy a snížení brzdového účinku.

Ošetřování akumulátoru

Akumulátorová baterie (zásobník elektrické energie) slouží k napájení elektrické sítě vozidla v době, kdy není motor vozidla v provozu (na jeho stavu závisí schopnost startování vozidla). Kontrola:

- upevnění akumulátoru
- čistotu povrchu akumulátoru
- čistotu a upevnění kabelových svorek (příležitostně očistíme a chráníme proti korozi)
- hladinu elektrolytu v článcích (musí dosahovat nad olovené desky článku, pokud třeba dolíváme destilovanou vodu)

Funkce pojistek v elektrické soustavě vozidla a jejich umístění

Každý spotřebič (např. palivové čerpadlo) nebo dílčí skupina spotřebičů (např. levý světlomet a levá koncová světla) v elektrické soustavě vozidla jsou jistiány tavnou pojistkou. Úkolem pojistek je chránit elektrickou instalaci před přetížením nadměrným proudem při poruše spotřebiče nebo zkratu.

Pojistky se umísťují do pojistkové skříně, která bývá obvykle umístěna v přístrojové desce nebo motoru (Škoda Favorit, Felicie - nad nohama spolujezdce). Spálenou pojistku nahrazujeme pouze pojistkou se stejnou hodnotou (barevné odlišení)! Pojistky vyměňujeme při vypnuté elektrice /klíček ve spínací skříňce v poloze 0/

Výměna žárovek vnějšího osvětlení vozidla

Všechna světelná zařízení vozidla musí být vždy funkční a účinná. K tomu je potřeba udržovat je stále čistá a hlavní světlometry nechávat pravidelně seřizovat. Žárovky hlavních světlometů a předních směrových světel jsou přístupné z motorového prostoru, žárovky zadních svítlen jsou obvykle umístěny pod společným plastovým krytem v zavazadlovém prostoru. Vlastní výměna žárovky se provádí podle návodu výrobce vozidla. U dvojlámkových žárovek je nutné dodržet správnou polohu žárovky! (jinak místo brzdového světla svítí obrysová a naopak) Vždy dodržet předepsaný výkon žárovky pro konkrétní druh světla! Žárovky hlavních světlometů nesmíme uchopit rukou za její skleněnou část! Pokud ani nová žárovka nesvítí, zkontrolujeme pojistky.

Postup při připojování přívěsu

- s vozidlem nacouváme co nejbliže k oji přívěsu a zajistíme proti pohybu
- oj přívěsu zapojíme do spojovacího zařízení, zkontrolujeme pojistku
- pojistné spojovací zařízení (lanko) připojíme k tažnému vozidlu
- připojíme elektrickou instalaci přívěsu a zkontrolujeme funkčnost osvětlení přívěsu
- podle potřeby překontrolujeme tlak vzduchu v pneumatikách přívěsu
- zkontrolujeme rovněž výhled z vozidla zpětnými zrcátky - musíme vidět až za přívěs
- kontrola připojení „zalomcováním“
- *neodpojovat naložený přívěs příp. se zvýšenou opatrností /hrozí nebezpečí úrazu! /*

Postup při připojení tažného lana

- zjistíme, kde jsou vlečná oka (někdy je nutné vlečná oka našroubovat do připraveného otvoru)
- nikdy *nepřipojujeme* lano za tažné zařízení vozidla
- je-li *tažné lano* (schváleného typu, červený praporek 300*300mm) na konci opatřeno smyčkami, provlečeme je oky, část lana protáhneme smyčkou a zajistíme kolíkem (bývá součástí lana)
- má-li lano na konci jednu smyčku, protáhneme volný konec lana vlečným okem a poté smyčkou (volný konec provlékneme vlečným okem druhého vozu a zajistíme uzlem, popř. smyčkou)

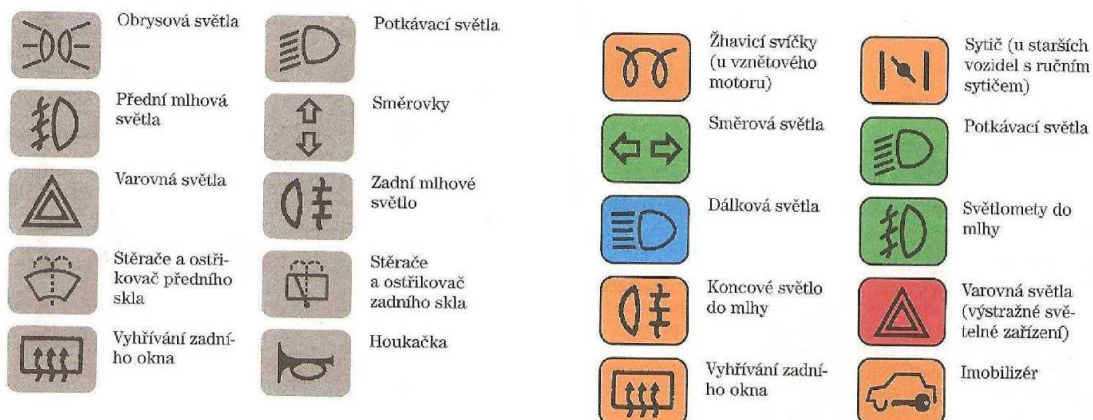
Není-li automobil vybaven vlečnými oky, připevníme lano k některé z pevných částí podvozku (*ne!* k řízení, pérování, nárazníku, atd.). *Před jízdou* si řidiči obou vozidel dohodnou *způsob dorozumívání* během vlečení. Maximální povolená rychlost během vlečení je 60km/h.

Řízení i brzdy vlečeného vozidla musí být funkční! Musíme dodržet předepsané označení vozidel!

Vlečné vozidlo musí svítit obrysovými a potkávacími světly. Ne světly pro denní svícení. Vlečené vozidlo je označeno za zadním oknem výstražným *trojúhelníkem*.

Vzdálenost mezi vozidly je *min 2,5 a max. 6m*. Lano musíme udržovat stále *napnuté*.

Symbyly kontrolek a ovladačů na přístrojové desce (volantu) vozidla

Povinné vybavení vozidla

- náhradní elektrické pojistky (po jedné od každého druhu)
- po jedné náhradní žárovce od každého druhu žárovky používaného pro předepsané vnější osvětlení
- příruční zvedák schváleného typu (*hever*)
- klíč na matice nebo šrouby kol
- náhradní kolo nahuštěné minimálně na nejvyšší tlak používaný na vozidle
- přenosný výstražný trojúhelník
- nářadí pro opravu běžných závad
- lékárnička
- reflexní vesta